

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
w Zespole Szkół Ponadpodstawowych
im. Stanisława Staszica w Ilży

1. Procedura kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.
2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, w szczególności dotyczące zachowań niedozwolonych wobec małoletnich.
3. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
4. Procedura składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego.
5. Zasady udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do jej zaznajomienia i stosowania.
6. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, w szczególności zachowań niedozwolonych.
7. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu.
8. Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.
9. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

**PROCEDURA KONTROLI PRACOWNIKÓW
PRZED DOPUSZCZENIEM DO PRACY Z MAŁOLETNIMI
W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ NICH WARUNKÓW NIEKARALNOŚCI
ZA PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJNOŚCI**

Zasady bezpiecznej rekrutacji w szkole:

1. Kandydat / kandydatka wypełnia kwestionariusz osobowy, który zawiera:
 - imię (imiona) i nazwisko;
 - datę urodzenia;
 - dane kontaktowe;
 - imię matki i ojca;
 - PESEL;
 - nazwisko rodowe;
 - wykształcenie;
 - kwalifikacje zawodowe;
 - informację o przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata / kandydatki.
2. Kandydat / kandydatka zostają sprawdzeni w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (dostępnym na stronie rps.ms.gov.pl).
3. Kandydat / kandydatka przedstawia zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego.

**ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI
W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA
LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO**

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie (np. wolontariusz, pracownik organizacji / instytucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem).

Podejrzewasz, że małoletni:

- doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub / i zagrożone jest jego życie; przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.:

- 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - 2) zawiadom policję – nr tel. 112 lub 997 (w rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane małoletniego, dane osoby podejrzonej o krzywdzenie oraz wszelkie znane ci fakty w sprawie);
- doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - 2) zakończ współpracę / rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą małoletniego;
 - jest pokrzywdzony innymi typami przestępstw:
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - 2) poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej jednostki, w zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane małoletniego i dane osoby podejrzonej o krzywdzenie oraz wszelkie znane ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę, zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji);
 - doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - 2) przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18 roku życia (przemoc rówieśnicza).

Podejrzewasz, że małoletni:

- doświadcza ze strony innego nieletniego przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - 2) przeprowadź rozmowę z rodzicami / opiekunami małoletniego uwikłanych w przemoc,

- 3) równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa;
- doświadcza ze strony innego nieletniego jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanego o krzywdzenie,
 - 2) przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami nieletniego krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze,
 - 3) w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna.

Podjeżdżasz, że małoletni:

- doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub / i zagrożone jest jego życie:
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj je od rodzica / opiekuna podejrzanego o krzywdzenie,
 - 2) zawiadom policję – nr 112 lub 997;
- doświadcza zaniedbania lub rodzic / opiekun małoletniego jest niewydolny wychowawczo:
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego,
 - 2) porozmawiaj z rodzicem / opiekunem,
 - 3) powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i / lub materialnego,
 - 4) w przypadku braku współpracy rodzica / opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej;
- jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw – poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa;
- doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - 1) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego,
 - 2) przeprowadź rozmowę z rodzicem / opiekunem podejrzanym o krzywdzenie,
 - 3) powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego,

- 4) w przypadku braku współpracy rodzica / opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej; równoległe złoż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Imię i nazwisko małoletniego:		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia):		
Opis działań podjętych przez pedagoga / psychologa:		
Data:	Działanie:	
Spotkania z opiekunami małoletniego:		
Data:	Opis spotkania:	
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe):		
• Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny, • Inny rodzaj interwencji (jaki?)		
Dane dotyczące interwencji:	Data	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach / działania placówki / działania rodziców:		

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PERSONELEM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH WOBEC MAŁOLETNICH

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie. Realizując te cele, personel działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad potwierdza się, podpisując oświadczenie.

Relacje personelu z małoletnimi.

Personel jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich. Należy działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

Komunikacja z małoletnimi.

- W komunikacji z małoletnimi należy zachowywać cierpliwość i szacunek.
- Słuchać uważnie i udzielać odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
- Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego. Nie wolno krzyczeć na niego w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób.
- Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, należy poinformować go o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- Bezwzględnie szanować prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby go chronić, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe.
- Nie wolno zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie

w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby). Nauczyciele powinni zapewnić małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą mu o tym powiedzieć i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i / lub pomocy.

Działania z małoletnimi.

- Należy doceniać i szanować wkład małoletnich w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność / niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- Unikać faworyzowania.
- Nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
- Nie wolno utrwalać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców / opiekunów prawnych oraz samych małoletnich.
- Nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich.
- Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich ani ich rodziców / opiekunów. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletnich lub ich rodziców / opiekunów. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
- Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem, reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z małoletnimi.

- Każde przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego małoletniego może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.
- Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego.
- Nigdy nie dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Nie wolno angażować się w takie aktywności, jak np. udawane walki, czy brutalne zabawy fizyczne.
- Zachować szczególną ostrożność wobec małoletniego, który doświadczył nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążył do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Świadkowie jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i / lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub nieletnich, zobowiązani są do poinformowania o tym Dyrektora Szkoły.
- Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy.

- Co do zasady kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

- Nie wolno zapraszać małoletniego do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
- Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnim poza godzinami pracy należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice / opiekunowie prawni małoletniego muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i jego rodzice / opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych nieletnich, ich rodziców oraz opiekunów.

Bezpieczeństwo online.

- Należy być świadomym cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać uczniów / uczennice, obserwowania określonych osób / stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystamy. Jeśli nasz profil jest publicznie dostępny, małoletni i ich rodzice / opiekunowie będą mieć wgląd w naszą cyfrową aktywność.
- W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona na terenie instytucji.

ZASADY UDOSTĘPNIANIA PERSONELOWI, MAŁOLETNIM I ICH OPIEKUNOM POLITYKI DO JEJ ZAZNAJOMIENIA I STOSOWANIA

1. Wszelkie procedury dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich są dostępne na stronie internetowej szkoły.
2. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z ww. dokumentacją po zawarciu umowy o pracę. Fakt ten potwierdza podpisaniem stosownego Oświadczenia.
3. Rodzice / opiekunowie małoletnich zapoznawani są z ww. dokumentami każdorazowo na początku roku szkolnego na pierwszym spotkaniu z wychowawcą / dyrekcją.

Oświadczenie

Ja niżej podpisany (-a) oświadczam, że zapoznałem (-am) się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Iłży i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(data, podpis)

PROCEDURA SKŁADANIA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO ORAZ ZAWIADAMIANIA SĄDU OPIEKUŃCZEGO

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18. roku życia, jest ofiarą przemocy w rodzinie, należy podjąć następujące kroki:

1. **Nauczyciel** powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy / pedagogowi szkolnemu / dyrektorowi szkoły.
2. **Pedagog szkolny** powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem w celu potwierdzenia faktu krzywdzenia, poinformować go o tym, jakie działania jest zobowiązany podjąć i upewnić się, że małoletni będzie w dotychczasowym miejscu zamieszkania bezpieczny na czas prowadzonych działań. Następnie pedagog wzywa do szkoły rodziców / opiekunów prawnych, przeprowadza z nimi rozmowę (wywiad), informuje o zamiarze podjęcia określonych działań i przedstawia propozycję ustalenia planu bezpieczeństwa.

3. **Pedagog szkolny** powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan bezpieczeństwa (pomocy małoletniemu), który uwzględniałby przede wszystkim sposoby zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie szkoła może zaoferować małoletniemu, a także informację o specjalistycznych placówkach pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.
4. **Pedagog szkolny** ustala / omawia / mediuje z rodzicami / opiekunami prawnymi plan bezpieczeństwa (pomocy małoletniemu) poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy ze strony dorosłych wobec małoletniego i zobowiązanie do skonsultowania sprawy przemocy z psychologiem. Ponadto ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec małoletniego.
5. **Dyrektor** informuje o konsekwencjach prawnych przemocy wobec małoletniego i obowiązkach szkoły zgłaszania do prokuratury oraz do sądu rodzinnego i nieletnich przemocy wobec małoletniego.
6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, dyrektor szkoły niezwłocznie składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

**ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH
Z DOSTĘPEM DO INTERNETU ORAZ PROCEDURA OCHRONY MAŁOLETNIICH
PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI W INTERNECIE
ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE**

1. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do internetu zarówno personelowi, jak i małoletnim w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana (przez zapórę sieciową FORTINET 40F w ramach Internetu światłowodowego OSE), tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć (wyposażony jest w funkcję firewalla, szyfrowania, zapobiegania włamaniom, ochrony antywirusowej i antyspamowej, filtrowania stron WWW dzięki czemu cały ruch przychodzący i wychodzący przez urządzenie jest sprawdzany pod względem obecności zagrożeń. Każdy komputer nauczyciela, ucznia oraz administracji posiada własną systemową zapórę sieciową (Firewall w Windows 10 lub Windows 11)).

3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w instytucji. Do obowiązków tej osoby należą działania według poniższych procedur:
 - Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
 - Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
 - Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o małoletnim, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje kierownictwu, które aranżuje małoletniego w rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informację, że małoletni jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
5. Istnieje regulamin korzystania z internetu przez małoletnich oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
6. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez małoletnich podczas zajęć.
7. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z uczniami cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.
8. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIMI, W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE

1. Naczelną zasadą relacji między małoletnimi jest działanie z szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich małoletnich. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec innego małoletniego w jakiegokolwiek formie.
2. Uczniowie / wychowankowie powinni powstrzymać się od używania przemocy, znęcania się nad uczniami słabszymi, używania wulgarnego, obraźliwego języka.
3. Uczniom / wychowankom nie wolno wzajemnie się zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać. Nie wolno krzyczeć na innych małoletnich.
4. Uczniowie / wychowankowie powinni szanować prawo innych uczniów / wychowanków do prywatności.
5. Uczniom / wychowankom nie wolno zachowywać się wobec innych uczniów / wychowanków w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec innych uczniów/wychowanków przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
6. Uczniom / wychowankom nie wolno utrzymywać wizerunku innych uczniów / wychowanków (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić / obrazić.
7. Uczniom / wychowankom nie wolno proponować kolegom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych uczniów / wychowanków.
8. W sytuacji gdy uczeń / wychowanek jest agresywny, należy zastosować działania opisane w „Procedurze postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia”.

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

Gdy sygnały tylko pośrednio wskazują na krzywdzenie małoletniego, należy je potwierdzić, aby mieć przesłanki do podjęcia interwencji.

Etapy postępowania:

1. Rozpoznanie sygnałów, które mogą wskazywać na krzywdzenie małoletniego.
2. Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji.

3. Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia małoletniego.
4. Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego.

1. Rozpoznanie sygnałów.

Na pierwszym etapie potrzebna jest przede wszystkim wiedza o problemie krzywdzenia małoletniego, która pomaga w zauważeniu i prawidłowym rozpoznaniu sygnałów. Potrzebna jest również odpowiednia postawa – odpowiedzialność za powierzonych uczniów i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra.

2. Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji.

W przypadku dostrzeżenia sygnałów przez szkołę należy je zweryfikować, zbierając informacje pochodzące od innych pracowników placówki oraz zawarte w dokumentacji.

- **pedagog szkolny** – ma szczególną rolę:
 - zbiera informacje i koordynuje działania zmierzające do pomocy małoletniemu w szkole,
 - współpracuje z innymi instytucjami i osobami, np. kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym.
- **nauczyciel wychowania fizycznego, pielęgniarka szkolna** – zauważa ślady pobicia dziecka, niechęć małoletniego do rozbierania się, oznaki bólu przy poruszaniu się itp.
- **wychowawcy i nauczyciele** – zauważają zaburzone zachowanie małoletniego, które może być skutkiem krzywdzenia, niekiedy są też świadkami krzywdzących zachowań rodziców wobec małoletniego na terenie placówki.
- **dokumentacja szkolna** – istotne są informacje o nieobecnościach małoletniego, jego ocenach, adnotacje o zachowaniu.
- **nawiązanie kontaktu z pracownikami innych służb i instytucji** zajmujących się danym małoletnim i jego rodziną. Może się okazać, że oni także dostrzegli sygnały krzywdzenia, mogą też podjąć działania w kierunku sprawdzenia informacji, które posiadamy.

3. Potwierdzenie sygnałów z innych źródeł.

W zweryfikowaniu podejrzeń, że małoletni jest krzywdzony, mogą pomóc informacje pochodzące od różnych osób z jego otoczenia:

- innych dzieci z tej samej rodziny,
- rodziców małoletniego,
- innych osób z rodziny,
- osób z dalszego otoczenia (np. sąsiadów, znajomych).

Jeśli do szkoły uczęszczają inne dzieci z danej rodziny, należy porozmawiać z ich nauczycielami. Jest bardzo prawdopodobne, że one również są krzywdzone i w jakiś sposób to sygnalizują.

Przy ocenie prawdziwości sygnałów przyjmujemy zasadę, że jeżeli są one potwierdzone z kilku źródeł, wzrasta prawdopodobieństwo krzywdzenia.

4. Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia małoletniego.

Po zebraniu wszystkich dostępnych informacji konieczna jest ich analiza, aby uzyskać obraz sytuacji małoletniego, ocenić zagrożenia i możliwości wsparcia dla niego. Trzeba znaleźć odpowiedzi na poniższe pytania:

- Czy sygnały wskazujące na krzywdzenie małoletniego zostały potwierdzone przez informacje z innych źródeł? Kto jeszcze może mieć informacje o sytuacji małoletniego?
- Kto krzywdzi ?
- W jaki sposób?
- Czy doszło do naruszenia prawa ?
- W jakim stopniu zagrożone jest bezpieczeństwo (zdrowie, życie, rozwój) małoletniego?
- Kto może być sojusznikiem małoletniego w rodzinie?

5. Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego.

W rodzinie, która krzywdzi małoletniego, działają silne mechanizmy zaprzeczania, co sprawia, że nie widzi ona problemu i odrzuca pomoc. Celem interwencji jest przełamanie mechanizmów obronnych, pokazanie rodzinie prawdy o jej sytuacji i stworzenie warunków do korzystania ze specjalistycznej pomocy.

Podejmując interwencję, należy brać pod uwagę dynamikę systemu rodzinnego, a także rodzaj problemów, które uszkadzają jej funkcjonowanie. Każde działanie adresowane do jednej z osób w rodzinie może wpłynąć na zmianę w całym systemie, a tym samym na sytuację i bezpieczeństwo małoletniego.

Najskuteczniejsze może być oddziaływanie na cały system (spotkania z wszystkimi członkami rodziny), jednak w przypadku rodzin dotkniętych alkoholizmem, kazirodztwem lub przemocą najczęściej nie jest to możliwe, szczególnie w pierwszej fazie pracy z rodziną. Dlatego konieczne jest oddziaływanie na każdą z osób osobno.

Z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa małoletnich niezwykle ważne jest znalezienie w rodzinie sojusznika, który będzie ochraniać małoletniego „od wewnątrz” w czasie prowadzenia działań interwencyjnych. Użyteczne jest tu dokonanie rozróżnienia pomiędzy rodzicem, który krzywdzi dziecko w sposób aktywny, stosując wobec niego przemoc, a tzw. rodzicem „niekrzywdzącym”, który jest biernym świadkiem przemocy wobec dziecka, a czasami sam także jest ofiarą. Optymalny model interwencji polega na pozyskaniu do współpracy rodzica „niekrzywdzącego” jako sojusznika dziecka, podjęcie razem z nim działań skierowanych na powstrzymanie sprawcy przemocy i jednocześnie objęcie samego dziecka konieczną pomocą z zewnątrz. Model ten dotyczy sytuacji, w której krzywdzenie przybiera charakter przemocy.

W sytuacji, w której oboje rodzice krzywdzą aktywnie swoje dziecko, z reguły trzeba od razu (równoległe z rozmowami interwencyjnymi z rodzicami) podejmować działania prawne – zawiadomić sąd rodzinny, a często również policję.

Planując interwencję, stawiamy sobie pytanie, jakie działania należy podjąć, żeby:

- zapewnić małoletniemu bezpieczeństwo,
- wzbudzić motywację rodziny do rozwiązywania jej problemów i dokonania zmiany.

6. Działania prawne.

Interwencję powinna zainicjować osoba (instytucja), która rozpoznała sygnały krzywdzenia małoletniego.

W poważniejszych przypadkach krzywdzenia małoletniego konieczna jest współpraca interdyscyplinarna, w którą muszą być zaangażowani pracownicy różnych instytucji zajmujący się daną rodziną. W takiej sytuacji istotne jest, aby opracować wspólny plan działania oraz zdecydować, kto będzie koordynował i monitorował przebieg interwencji. Sama interwencja, szczególnie jeżeli ogranicza się ona do działań prawnych, nie wystarczy, aby rozwiązać problemy rodziny. Konieczna jest pomoc, często długofalowa, i monitorowanie zmieniającej się sytuacji w rodzinie.

7. Zadania szkoły w pomocy małoletniemu krzywdzonemu.

- Zauważenie sygnałów krzywdzenia i zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innym służbami działającymi w lokalnym systemie pomocy.
- Podjęcie współpracy z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i rozwiązywania jego problemów.

- W uzasadnionych przypadkach podjęcie działań prawnych (zawiadomienie sądu rodzinnego, policji lub prokuratury).

- Objęcie małoletniego na terenie szkoły konieczną pomocą w realizowaniu przez nie zadań szkolnych i budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi i rówieśnikami. Pomoc specjalistyczna (socjoterapia, psychoterapia) może być małoletniemu potrzebna, jednak nie zmienia ona w sposób automatyczny jego sytuacji w środowisku szkolnym. Taki uczeń z powodu swoich trudnych doświadczeń może pełnić destrukcyjne funkcje w relacjach z innymi osobami, np. prowokować do walki lub odrzucenia. Często zdarza się, że zarówno klasa, jak i nauczyciele ulegają tym prowokacjom, wchodząc z małoletnim w destrukcyjną grę. W ten sposób przyczyniają się do pogłębienia jego trudności, a niekiedy także krzywdzenia go na terenie szkoły. Dlatego konieczne jest podjęcie pracy nad zmianą tych relacji. Szkoła może korygować zaburzenia zachowania uczniów w ramach codziennej pracy wychowawców i nauczycieli.

Iłża, styczeń 2024 r.